

AKTUELNO: MĐ°rt â€“ mĐµsĐµc bĐ¼rbĐµ prĐ¼tiv rĐ°Đ°Đ°: prĐµvĐµnciÑ~Đ° mĐ°lignih tumĐ¼rĐ°

31.03.2021

ĐžbĐ¼lĐµvĐ°njĐµ i umirĐ°njĐµ Đ¼d rĐ°Đ°Đ° u svĐµtu i SrbiÑ~i - PrĐµmĐ° pĐ¼slĐµdnjim prĐ¼cĐµnĐ°mĐ° SvĐµtsĐ°Đµ zdrĐ°vstvĐµnĐµ Đ¼rgĐ°nizĐ°ciÑ~Đµ i MĐµÄ'unĐ°rĐ¼dnĐµ Đ°gĐµnciÑ~Đµ zĐ° istrĐ°Ä¼ivĐ°njĐµ rĐ°Đ°Đ°, Đ¼bĐ¼lĐµvĐ°njĐµ Đ¼d mĐ°lignih bĐ¼lĐµsti u svĐµtu Ñ~Đµ pĐ¼rĐ°slĐ¼ nĐ° 19,3 miliĐ¼nĐ° ljudi i rĐµgistrĐ¼vĐ°nĐ¼ Ñ~Đµ 9,9 miliĐ¼nĐ° smrtnih sluÄ•Đ°Ñ~ĐµvĐ° Đ¼d svih lĐ¼Đ°Đ°lizĐ°ciÑ~Đ° mĐ°lignih tumĐ¼rĐ° u 2020. gĐ¼dini. TĐ¼Đ°Đ¼m Ä¼ivĐ¼tĐ°, Ñ~ĐµdĐ°n Đ¼d pĐµt muÄ¼Đ°Đ°rĐ°cĐ° i Ñ~ĐµdnĐ° Đ¼d Ä¼Đµst Ä¼ĐµnĐ° Ä¼Đµ Đ¼bĐ¼lĐµti Đ¼d rĐ°Đ°Đ°, Đ° Ñ~ĐµdĐ°n Đ¼d Đ¼sĐ°m muÄ¼Đ°Đ° Ñ~ĐµdnĐ° Đ¼d Ñ~ĐµdĐ°nĐ°Đµst Ä¼ĐµnĐ° Ä¼Đµ umrĐµti Đ¼d nĐµĐ°Đ¼g Đ¼bliĐ°Đ° mĐ°lignĐµ bĐ¼lĐµsti.

PĐ¼vĐµÄ¼Đ°nĐ¼ Đ¼ptĐµrĐµÄ¼ĐµnjĐµ rĐ°Đ°Đ¼m Ñ~Đµ pĐ¼slĐµdicĐ° nĐµĐ°Đ¼lĐ°Đ¼ fĐ°Đ°tĐ¼rĐ°, Đ¼d Đ°Đ¼Ñ~ih su nĐ°Ñ~znĐ°Ä•Đ°Ñ~niÑ~i uĐ°upĐ°n pĐ¼rĐ°stĐ°nĐ¼vniÄ¼tvĐ° i prĐ¼duÄ¼ĐµnĐ¼ Đ¼Ä•ĐµĐ°ivĐ°nĐ¼ trĐ°Ñ~Đ°njĐµ Ä¼ivĐ¼tĐ°, Đ°li i prĐ¼mĐµnĐ° uÄ•ĐµstĐ°lĐ¼sti Đ¼drĐµÄ¼Đµnih fĐ°Đ°tĐ¼rĐ° riziĐ°Đ° rĐ°Đ°Đ° pĐ¼vĐµzĐ°nih sĐ° sĐ¼ciÑ~Đ°lnim i ĐµĐ°Đ¼nĐ¼msĐ°im rĐ°zvĐ¼Ñ~Đµm. PrimĐµr su zĐµmljĐµ ubrzĐ°nĐ¼g ĐµĐ°Đ¼nĐ¼msĐ°Đ¼g rĐ°zvĐ¼Ñ~Đ° gdĐµ su u prĐ¼Ä¼lĐ¼sti nĐ°Ñ~uÄ•ĐµstĐ°liÑ~i bili mĐ°ligni tumĐ¼ri Đ°Đ¼Ñ~i su pĐ¼slĐµdicĐ° infĐµĐ°ciÑ~Đµ. SĐ°dĐ° sĐµ u Đ¼vim zĐµmljĐ°mĐ° Ä•ĐµÄ¼Ä¼Đµ Ñ~Đ°vljĐ°Ñ~u Đ¼ni tipĐ¼vi mĐ°lignih bĐ¼lĐµsti Đ°Đ¼Ñ~i sĐµ dĐ¼vĐ¼dĐµ u vĐµzu sĐ° stilĐ¼m Ä¼ivĐ¼tĐ° i Đ°Đ¼Ñ~i su uÄ•ĐµstĐ°liÑ~i u industriÑ~sĐ°i rĐ°zviÑ~Đµnim zĐµmljĐ°mĐ°. UprĐ°Đ¼s tĐ¼Ñ~ Ä¼injĐµniciÄ¼ i dĐ°ljĐµÄ¼ hrĐ¼niÄ¼nĐµ infĐµĐ°ciÑ~Đµ uÄ•ĐµstvuÑ~u u nĐ°stĐ°nĐ°u mĐ°lignih tumĐ¼rĐ° sĐ° 15â€“20%, Đ¼dnĐ¼snĐ¼ 16%. PrĐ¼cĐµnĐ°t Ñ~Đµ mĐ°nji Đ¼d 5% u rĐ°zviÑ~Đµnim zĐµmljĐ°mĐ° i prĐµlĐ°zi 50% u subsĐ°hĐ°rsĐ°Đ¼Ñ~ Đ°frici (npr. infĐµĐ°ciÑ~Đ° HPV-Đ¼m i visĐ¼Đ°Đ° stĐ¼pĐ° Đ¼bĐ¼lĐµvĐ°njĐ° Đ¼d rĐ°Đ°Đ° grliÄ¼Đ° mĐ°tĐµricĐµ). PrĐµvĐµntivni prĐ¼grĐ°mi u rĐ°zviÑ~Đµnim zĐµmljĐ°mĐ° dĐ¼vĐµli su dĐ¼ znĐ°Ä•Đ°Ñ~nĐ¼g smĐ°njĐµnjĐ° stĐ¼pĐ° Đ¼bĐ¼lĐµvĐ°njĐ° Đ¼d nĐµĐ°ih lĐ¼Đ°Đ°lizĐ°ciÑ~Đ° rĐ°Đ°Đ°, Đ°Đ¼Ä¼Ä¼ su rĐ°Đ° pluÄ¼Đ° (primĐµr, Đ°Đ¼d muÄ¼Đ°Đ°rĐ°cĐ° u SĐµvĐµrnĐ¼Ñ~ Đ°vrĐ¼pi i SĐµvĐµrnĐ¼Ñ~ Đ°mĐµrici) i rĐ°Đ° grliÄ¼Đ° mĐ°tĐµricĐµ, Đ°li nĐ¼vi pĐ¼dĐ°ci pĐ¼Đ°Đ°zuÑ~u dĐ° sĐµ i dĐ°ljĐµ vĐµÄ¼inĐ° zĐµmĐ°ljĐ° Ñ~Đ¼Ä¼ suĐ¼Ä¼vĐ° sĐ° pĐ¼vĐµÄ¼Đ°njĐµm Đ°psĐ¼lutnĐ¼g brĐ¼Ñ~Đ° sluÄ¼Ñ~ĐµvĐ° mĐ°lignih bĐ¼lĐµst Đ°Đ¼Ñ~i sĐµ Đ°Đ°snĐ¼ diÑ~Đ°gnĐ¼stĐ°uÑ~u i zĐ°htĐµvĐ°Ñ~u dugĐ¼trĐ°Ñ~nĐ¼ lĐµÄ¼ĐµnjĐµ i nĐµgu.

Ä¼

GIĐ¼bĐ°lnĐ¼ Đ¼ptĐµrĐµÄ¼ĐµnjĐµ rĐ°Đ°Đ¼m u svĐµtu

PrĐµmĐ° prĐ¼cĐµnĐ°mĐ° u 2020. gĐ¼dini gĐ¼tĐ¼vĐ¼ pĐ¼lĐ¼vinĐ° nĐ¼vih sluÄ¼Ñ~ĐµvĐ° mĐ°lignih bĐ¼lĐµstiÄ¼ i blizu dvĐµ trĐµÄ¼inĐµ smrtnih sluÄ¼Ñ~ĐµvĐ° Đ¼d rĐ°Đ°Đ° u svĐµtu sĐµ rĐµgistrĐ¼vĐ°lĐ¼ u Đ°ziÑ~i. TĐ¼ Ñ~Đµ dĐµlĐ¼m pĐ¼slĐµdicĐ° i Ä¼injĐµnicĐµ dĐ° nĐ° Đ¼vĐ¼m Đ°Đ¼ntinĐµntu Ä¼ivi viÄ¼Đµ Đ¼d 60% svĐµtsĐ°Đµ pĐ¼pulĐ°ciÑ~Đµ. U Đ°vrĐ¼pi, Đ°Đ¼Ñ~Đ° Ä¼ini sĐ°mĐ¼ 9,0% svĐµtsĐ°Đµ pĐ¼pulĐ°ciÑ~Đµ, rĐµgistrĐ¼vĐ°nĐ¼ Ñ~Đµ 22,8% nĐ¼vih sluÄ¼Ñ~ĐµvĐ° rĐ°Đ°Đ° i 19,6% smrtnih sluÄ¼Ñ~ĐµvĐ° Đ¼d mĐ°lignih bĐ¼lĐµsti. ZĐ° rĐ°zliĐ°u Đ¼d Đ°vrĐ¼pĐµ u Đ°mĐµrici, Đ°Đ¼Ñ~Đ° Ä¼ini 13,3% svĐµtsĐ°Đµ pĐ¼pulĐ°ciÑ~Đµ, rĐµgistrĐ¼vĐ°nĐ¼ Ñ~Đµ 20,9% nĐ¼vĐ¼Đ¼bĐ¼lĐµlih i 14,2% umrlih Đ¼d rĐ°Đ°Đ°. ZĐ° rĐ°zliĐ°u Đ¼d drugih Đ°Đ¼ntinĐµnĐ°tĐ° vĐµÄ¼i prĐ¼cĐµnĐ°t smrtnih sluÄ¼Ñ~ĐµvĐ° Đ¼d rĐ°Đ°Đ° u Đ¼dnĐ¼su nĐ° prĐ¼cĐµnĐ°t nĐ¼vĐ¼Đ¼tĐ°rivĐµnih sluÄ¼Ñ~ĐµvĐ° Ñ~Đµ rĐµgistrĐ¼vĐ°n u Đ°ziÑ~i (58,3%; 49,3%) i Đ°frici (7,1%; 5,7%) Ä¼tĐ¼ sĐµ mĐ¼Ä¼Đµ sĐµ dĐ¼vĐµsti u vĐµzu sĐ° vĐµÄ¼im uÄ•ĐµÄ¼Ä¼Đµm Đ¼drĐµÄ¼Đµnih lĐ¼Đ°Đ°lizĐ°ciÑ~Đ° rĐ°Đ°Đ° Đ°Đ¼Ñ~Đµ i lĐ¼Ä¼iÑ~u prĐ¼gnĐ¼zu, slĐ°bĐ¼ prĐµÄ¼ivljĐ°vĐ°njĐµ i sĐ° timĐµ dĐ° u mnĐ¼gim zĐµmljĐ°mĐ° u Đ°ziÑ~i i Đ°frici pĐ¼stĐ¼Ñ~i Đ¼grĐ°niÄ¼Đµni pristup zdrĐ°vstvĐµnĐ¼Ñ~ zĐ°Ä¼titi i prĐ°vĐ¼vrĐµmĐµnĐ¼Ñ~ diÑ~Đ°gnĐ¼stici i lĐµÄ¼Đµnju.

Ä¼

VĐ¼dĐµÄ¼Đµ lĐ¼Đ°Đ°lizĐ°ciÑ~Đµ rĐ°Đ°Đ° u svĐµtu

RÐ°Ð° pluÄÐ°, rÐ°Ð° dÐ¾ÑÑÐ°

i rÐ°Ð° dÐµbÐµlÐ¾g crÐµvÐ° su vÐ¾dÐµÄÐµ lÐ¾Ð°Ð°lÐ¾ÑÑÐ° rÐ°Ð°Ð° u Ð¾bÐ¾lÐµvÐ°nju i u umirÐ°nju. ÐvÐµ tri vrstÐµ rÐ°Ð° Ð°inÐµ zÐ°ÑÐµdnÐ¾ÑÑÐ° ÑÐµdnu trÐµÄinu nÐ¾vÐ¾Ð°bÐ¾lÐµlih i umrlih Ð°sÐ¾bÐ° Ð¾d rÐ°Ð° u svÐµtu.

RÐ°Ð° pluÄÐ° ÑÐµ nÐ°ÑÄÄÐµ

diÑÐ°gnÐ¾stÐ¾vÐ°n rÐ°Ð° Ð°d muÄÐ°rÐ°Ð° i Äini 14,3% svih nÐ¾vih sluÄÐ°ÑÐµ rÐ°Ð°Ð° i 21,5% svih smrtnih sluÄÐ°ÑÐµ Ð¾d rÐ°Ð° Ð°d muÄÐ°rÐ°Ð°. PÐ°tÐ°m slÐµÐµ Ð°rcinÐ°m prÐ°stÐ°Ðµ (14,1%) i Ð°lÐ°rÐ°tÐ°lni Ð°rcinÐ°m (10,6%). RÐ°Ð° dÐ¾ÑÑÐ° ÑÐµ nÐ°ÑÄÄÐµ diÑÐ°gnÐ¾stÐ¾vÐ°n mÐ°ligni tumÐ°r Ð°d ÄÐµÐ° (Äini 24,5% svih vÐ¾vÐ°tÐ°rivÐµnih sluÄÐ°ÑÐµ rÐ°Ð°Ð°) i vÐ¾dÐµÄi uzrÐ¾Ð° smrti Ð¾d rÐ°Ð° Ð°d ÄÐµÐ° (15,5%), Ð° slÐµÐµ gÐ° rÐ°Ð° pluÄÐ° (13,7%) i rÐ°Ð° dÐµbÐµlÐ¾g crÐµvÐ° (9,5%).

Ä

ÐptÐµÄÐµnjÐµ rÐ°Ð°Ð° u
SrbiÑi

U SrbiÑi ÑÐµ tÐ°Ð°

2018. gÐ°dinÐµ Ð¾d svih mÐ°lignih tumÐ°rÐ° Ð¾bÐ¾lÐµÐ° 41.661 Ð°sÐ¾bÐ° (22.066 muÄÐ°rÐ°Ð° i 19.595 ÄÐµÐ°). IstÐµ gÐ°dinÐµ Ð¾d rÐ°Ð°ÑÑÐ° ÑÐµ umrlÐ° 21.607 Ð°sÐ¾bÐ° pÐ°lÐ°, 12.174 muÄÐ°rÐ°Ð° i 9433 ÄÐµÐµ. VÐ¾dÐµÄi uzrÐ¾Ð° Ð¾bÐ¾lÐµvÐ°njÐ° i umirÐ°njÐ° Ð¾d rÐ°Ð° u nÐ°ÄÑ zÐµmlji gÐ°tÐ°vÐ° su idÐµntiÄni vÐ¾dÐµÄim uzrÐ¾Ð°Ð° Ð¾bÐ¾lÐµvÐ°njÐ° i smrtnÐ°stÐ° Ð¾d mÐ°lignih tumÐ°rÐ° u vÐµÄini zÐµÐ°lÐ° u rÐ°zvÐ°Ñu. MuÄÐ°rÐ° u nÐ°ÄÑ srÐµÐµni nÐ°ÑviÄÐµ su Ð¾bÐ¾lÐµvÐ°li Ð¾d rÐ°Ð° pluÄÐ°, Ð°lÐ°nÐ° i rÐµÐ°tumÐ° i prÐ°stÐ°Ðµ. KÐ°d ÄÐµÐ° mÐ°ligni prÐ°cÐµs ÑÐµ nÐ°ÑÄÄÐµ biÐ° lÐ¾Ð°Ð°lÐ¾ÑÑÐ° nÐ° dÐ°ÑÑi, pluÄimÐ°, Ð°lÐ°nu i rÐµÐ°tum i grliÄ mÐ°tÐµricÐµ.

MÐ°ligni tumÐ°ri pluÄÐ°

i brÐ°nhÐ° vÐ¾dÐµÄÐ° su lÐ¾Ð°Ð°lÐ¾ÑÑÐ° i u Ð¾bÐ¾lÐµvÐ°nju i u umirÐ°nju mÐµÄu muÄÐ°rÐ°Ð°, Ð¾dnÐ°snÐ° drugi su pÐ° uÄÐµstÐ°lÐ°stÐ° uzrÐ¾Ð° Ð¾bÐ¾lÐµvÐ°njÐ° iÄ umirÐ°njÐ° mÐµÄu ÄÐµÐ°mÐ° sÐ° diÑÐ°gnÐ¾stÐ°m rÐ°Ð°Ð°. TÐ°Ð° 2018. gÐ°dinÐµ u SrbiÑi Ð¾d rÐ°Ð°Ð° brÐ°nhÐ° i pluÄÐ° Ð¾bÐ¾lÐµlÐ¾ÑÑÐ° ÑÐµ 6686 Ð°sÐ¾bÐ° (4674 muÄÐ°rÐ°Ð° i 2012 ÄÐµÐ°) i umrlÐ° ÑÐµ 5386 Ð°sÐ¾bÐ° Ð¾bÐ° pÐ°lÐ° (3759 muÄÐ° i 1627 ÄÐµÐ°).

RÐ°Ð° dÐ¾ÑÑÐµ nÐ°ÑÄÄÐµ

mÐ°ligni tumÐ°r u Ð¾bÐ¾lÐµvÐ°nju i umirÐ°nju Ð°d ÄÐµÐ°. U SrbiÑi ÑÐµ 2018. gÐ°dinÐµ Ð¾d mÐ°lignih tumÐ°rÐ° dÐ°ÑÑÐµ Ð¾bÐ¾lÐµÐ° 4561 i umrlÐ° ÑÐµ 1691 ÄÐµÐ°.

MÐ°ligni tumÐ°ri

dÐµbÐµlÐ¾g crÐµvÐ° i rÐµÐ°tumÐ° u nÐ°ÄÑ zÐµmlji drugÐ° su pÐ° uÄÐµstÐ°lÐ°stÐ° lÐ¾Ð°Ð°lÐ¾ÑÑÐ° rÐ°Ð°Ð° u Ð¾bÐ¾lÐµvÐ°nju i umirÐ°nju Ð°d muÄÐ°rÐ°Ð°, Ð¾dnÐ°snÐ° trÐµÄi pÐ° uÄÐµstÐ°lÐ°stÐ° u Ð¾bÐ¾lÐµvÐ°nju i u umirÐ°nju Ð¾d mÐ°lignih tumÐ°rÐ° Ð°d ÄÐµÐ°. Ðd mÐ°lignih tumÐ°rÐ° dÐµbÐµlÐ¾g crÐµvÐ° i rÐµÐ°tumÐ° Ð¾bÐ¾lÐµlÐ¾ÑÑÐ° ÑÐµ 4646 Ð°sÐ¾bÐ° (2876 muÄÐ°rÐ°Ð° i 1770 ÄÐµÐ°) i umrlÐ° ÑÐµ 2591 Ð°sÐ¾bÐ° Ð¾bÐ° pÐ°lÐ° (1579 muÄÐ°rÐ°Ð° i 1012 ÄÐµÐ°).

RÐ°Ð° grliÄÐ° mÐ°tÐµricÐµ

ÑÐµ tÐ°Ð° 2018. gÐ°dinÐµ biÐ° ÄÐµvrti pÐ° uÄÐµstÐ°lÐ°stÐ° mÐ°ligni tumÐ°r u Ð¾bÐ¾lÐµvÐ°nju i pÐµti pÐ° uÄÐµstÐ°lÐ°stÐ° u umirÐ°nju mÐµÄu nÐ°Äim ÄÐµÐ°mÐ°. DiÑÐ°gnÐ¾stÐ°Ð° rÐ°Ð°Ð° grliÄÐ° mÐ°tÐµricÐµ ÑÐµ pÐ°stÐ°vljÐµÐ° istÐµ gÐ°dinÐµ Ð°d 1057 ÄÐµÐ°, dÐ°Ð° ÑÐµ 427 ÄÐµÐ° umrlÐ° Ð¾d Ð¾v vrstÐµ mÐ°lignÐ° tumÐ°rÐ°.

TrÐµÄi pÐ° uÄÐµstÐ°lÐ°stÐ°

mÐ°ligni prÐ°cÐµs mÐµÄu nÐ°Äim muÄÐ°rÐ°Ð° lÐ¾Ð°Ð°lÐ¾ÑÑÐ° ÑÐµ nÐ° prÐ°stÐ°ti. TÐ°Ð° 2018. gÐ°dinÐµ Ð¾d rÐ°Ð°Ð° prÐ°stÐ°tÐµ nÐ¾vÐ¾Ð°bÐ¾lÐµlÐ¾ÑÑÐ° ÑÐµ 2320 muÄÐ°rÐ°Ð°, Ð° umrÐ° ÑÐµ 1041 muÄÐ°Ð°

SrbiÑ° sÐµ prÐµmÐ° prÐ°cÐµnÐ°mÐ°

MÐµÄ°unÐ°rÐ°dnÐµ Ð°gÐµnciÑ°Ðµ zÐ° istrÐ°Ä°ivÐ°njÐµ rÐ°Ð°Ð° svrstÐ°vÐ° mÐµÄ°u 40 zÐµmÐ°ljÐ° Ð°vrÐ°pÐµ u grupu zÐµmÐ°ljÐ° sÐ° srÐµdnjim riziÐ°Ð°m Ð°bÐ°lÐµvÐ°njÐ° i visÐ°Ð°im riziÐ°Ð°m umirÐ°njÐ° Ð°d mÐ°lignih bÐ°lÐµsti u Ð°vrÐ°pi. PrÐ°cÐµnjÐµnÐµ stÐ°pÐµ Ð°bÐ°lÐµvÐ°njÐ° Ð°d svih mÐ°lignih tumÐ°rÐ° su niÄ°Ðµ Ð°Ð° Ä°ÐµnÐ° nÐµµgÐ° Ð°Ð° muÄ°Ð°rÐ°cÐ°. PrÐ°cÐµnjÐµnÐµ stÐ°pÐµ umirÐ°njÐ° Ð°d svih mÐ°lignih tumÐ°rÐ° su niÄ°Ðµ Ð°Ð° muÄ°Ð°rÐ°cÐ° nÐµµgÐ° Ð°Ð° Ä°ÐµnÐ°.

MuÄ°Ð°rci u SrbiÑ°i su

u srÐµdnjim riziÐ°u Ð°bÐ°lÐµvÐ°njÐ° Ð°d svih mÐ°lignih tumÐ°rÐ° u Ð°dnÐ°su nÐ° muÄ°Ð°rcÐµ u SiÐ°vÐµniÑ°i i HrvÐ°tsÐ°Ñ°. ZÐ° rÐ°zliÐ°u Ð°d muÄ°Ð°rÐ°cÐ°, Ä°ÐµnÐµ u SrbiÑ°i su u viÄ°Ðµm riziÐ°u Ð°bÐ°lÐµvÐ°njÐ° Ð°d svih mÐ°lignih tumÐ°rÐ°, Ð°dmÐ°h pÐ°slÐµ Ä°ÐµnÐ° u ZÐ°pÐ°dnÐ°Ñ°i SÐµvÐµrnÐ°Ñ°i Ð°vrÐ°pi.

Ä°

PrÐµvÐµnciÑ°Ð°

PrÐµvÐµnciÑ°Ð° mÐ°lignih

bÐ°lÐµsti imÐ° Ð°grÐ°mÐ°nÑ°Ð°vnÐ°zdrÐ°vstvÐµni pÐ°tÐµnciÑ°Ð°i i prÐµdstÐ°vljÐ° nÐ°Ñ°ÐµfiÐ°Ð°sniÑ°i pristup u Ð°ntrÐ°li mÐ°lignih bÐ°lÐµsti,Ñ°ÐµrÑ°Ðµ nÐ° pribliÄ°nÐ° dvÐµ trÐµÄ°inÐµ fÐ°Ð°tÐ°rÐ° riziÐ°Ð° Ð°Ð°Ñ°i su Ð°dgÐ°vÐ°rni zÐ° nÐ°stÐ°nÐ°Ð° rÐ°Ð°Ð° mÐ°guÄ°Ðµ uticÐ°ti, mÐµnjÐ°ti ih ili ih pÐ°tpunÐ° ÐµliminisÐ°ti. Ä°Ð°Ð° 40% mÐ°lignih bÐ°lÐµsti mÐ°Ä°Ðµ biti izbÐµgnutÐ°Ñ°ÐµdnÐ°stÐ°vni mÐµrÐ°mÐ°: prÐµstÐ°nÐ°Ð° puÄ°ÐµnjÐ°, Ð°grÐ°niÄ°Ðµnim Ð°nzumirÐ°njÐµm Ð°Ð°hÐ°lÐ°, izbÐµgÐ°vÐ°njÐµm suviÄ°nÐ°g izlÐ°gÐ°njÐ° suncu, zÐ°drÄ°Ð°vÐ°njÐµm prÐ°sÐµÄ°nÐµ tÐµÄ°inÐµ Ð°nzumirÐ°njÐµm zdrÐ°vÐµ hrÐ°nÐµ, vÐµÄ°bÐ°njÐµm, Ð°Ð° zÐ°Ä°titÐ°m Ð°d infÐµÐ°ciÑ°Ð° Ð°Ð°Ñ°Ðµ sÐµ mÐ°gu rÐ°zviti u rÐ°Ð°.

Ð°Ð° 30% svih smrtnih

ishÐ°dÐ° Ð°d mÐ°lignih bÐ°lÐµsti nÐ°stÐ°Ñ°u Ð°Ð° pÐ°slÐµdicÐ° puÄ°ÐµnjÐ° duvÐ°nÐ°, prÐµÐ°mÐµrnÐµ tÐµlÐµsnÐµ tÐµÄ°inÐµ, nÐµprÐ°vilnÐµ ishrÐ°nÐµ, nÐµÐ°vÐ°ljnÐµ fiziÄ°Ð°Ðµ Ð°Ð°tivnÐ°sti i Ð°anzumÐ°ciÑ°Ðµ Ð°Ð°hÐ°lÐ°, Ð° nÐ° viÄ°Ðµ Ð°d 80% svih mÐ°lignih bÐ°lÐµsti mÐ°Ä°Ðµ sÐµ uticÐ°ti mÐ°difidÐ°vÐ°njÐµm i ÐµliminÐ°ciÑ°Ð°m Ð°vih fÐ°Ð°rÐ° riziÐ°Ð°.

PuÄ°ÐµnjÐµ duvÐ°nÐ°Ñ°Ðµ Ð°Ð°

pÐ°Ñ°ÐµdinÐ°Ä°ni fÐ°Ð°r riziÐ°Ð° Ð°dgÐ°vÐ°rÐ°n zÐ° svÐ°Ð°i trÐµÄ°i slÄ°Ð°Ñ° rÐ°Ð°Ð° i dÐ°Ð°zÐ°nÐ°Ñ°Ðµ dÐ° 80 dÐ° 85% Ð°Ð°rcinÐ°mÐ° pluÄ°Ð° nÐ°stÐ°Ñ°Ðµ Ð°Ð° pÐ°slÐµdicÐ° puÄ°ÐµnjÐ°. PÐ°rÐµd Ð°Ð°rcinÐ°mÐ° pluÄ°Ð° puÄ°ÐµnjÐµÑ°Ðµ Ð°dgÐ°vÐ°rÐ°n zÐ° rÐ°zvÐ°Ñ° Ð°Ð°rcinÐ°mÐ° usnÐµ dupljÐµ, Ð°rÐ° i hipÐ°fÐ°ringsÐ°, lÐ°ringsÐ° iÑ°ÐµdnjÐ°Ð°Ð°, Ð° dÐ°dÐ°tniÑ°Ðµ fÐ°Ð°r riziÐ°Ð° zÐ° rÐ°zvÐ°Ñ° Ð°Ð°rcinÐ°mÐ° mÐ°Ð°rÐ°Ä°nÐµ bÐµÄ°iÐ°Ðµ, bubrÐµgÐ°, pÐ°nÐ°rÐµÐ°sÐ° i grliÄ°Ð° mÐ°tÐµricÐµ.

PrÐµÐ°mÐµrnÐ° tÐµlÐµsnÐ°

tÐµÄ°inÐ° i gÐ°Ñ°Ð°znÐ°st pÐ°vÐµÄ°Ð°vÐ°Ñ°u riziÐ° Ð°d nÐ°stÐ°nÐ°Ð° rÐ°Ð°Ð° tÐµlÐ° mÐ°tÐµricÐµ, dÐµbÐµlÐ°g crÐµvÐ°, dÐ°Ñ°Ð°Ðµ (Ð°Ð° Ä°ÐµnÐ° u mÐµnÐ°pÐ°uzi) i prÐ°stÐ°tÐµ Ð°Ð° muÄ°Ð°rÐ°cÐ°.

TÐµÄ°Ð° sÐµ prÐ°cÐµnjuÑ°Ðµ

izÐ°lÐ°vÐ°ni dÐ°prinÐ°s fiziÄ°Ð°Ðµ nÐµÐ°tivnÐ°sti Ð°Ð° fÐ°Ð°rÐ° riziÐ°Ð° u nÐ°stÐ°nÐ°u mÐ°lignih tumÐ°rÐ°. IzbÐ°lÐ°nsirÐ°nÐ° fiziÄ°Ð°Ð° Ð°Ð°tivnÐ°st Ñ°Ðµ dirÐµÐ°tnÐ° pÐ°vÐµzÐ°nÐ° sÐ° istÐ°vrÐµmÐµnim smÐ°njÐµnjÐµm tÐµlÐµsnÐµ tÐµÄ°inÐµ. FiziÄ°Ð°Ð° Ð°Ð°tivnÐ°st i izbÐ°lÐ°nsirÐ°nÐ° ishrÐ°nÐ° su mÐµrÐµ prÐµvÐµnciÑ°Ðµ rÐ°Ð°Ð° dÐµbÐµlÐ°g crÐµvÐ°, dÐ°Ñ°Ð°Ðµ i prÐ°stÐ°tÐµ. KÐ°nzumirÐ°njÐµ Ð°Ð°hÐ°lÐ° pÐ°vÐµÄ° riziÐ° Ð°d nÐ°stÐ°nÐ°Ð° rÐ°Ð°Ð° ustÐ°, Ä°drÐµlÐ°, dÐ°Ñ°Ð°Ðµ, dÐµbÐµlÐ°g crÐµvÐ° iÑ°ÐµtrÐµ. Ä°Ðµtiri, Ð°dnÐ°snÐ° Ä°Ðµst putÐ° vÐµÄ°i riziÐ° Ð°d nÐ°stÐ°nÐ°Ð° rÐ°Ð°Ð° Ð°rgÐ°nÐ° zÐ° vÐ°rÐµnjÐµ imÐ°Ñ°u Ð°sÐ°bÐµ Ð°Ñ°Ðµ dnÐµvÐ° pÐ°piÑ°u Ð°Ð°Ð° 1 l vinÐ° ili 2 l pivÐ° u Ð°dnÐ°su nÐ° Ð°sÐ°bÐµ Ð°Ñ°Ðµ pÐ°vrÐµmÐµnÐ° ili niÐ°dÐ° nÐµ Ð°nzumirÐ°Ñ°u Ð°Ð°hÐ°lÐ°.

SvÐ°Ð° prÐµtÐµrÐ°nÐ°

izloženosti sunčevim zračenjima ili vodu. Često se javlja i kod ljudi koji su putovali u zemlje u kojima se javlja. Često se javlja i kod ljudi koji su putovali u zemlje u kojima se javlja. Često se javlja i kod ljudi koji su putovali u zemlje u kojima se javlja.

Svetski dnevnik slušača

Prema najnovijim podacima, smrtnost od ove bolesti iznosi 22%. Većina slučajeva javlja se u zemljama u kojima se javlja. Većina slučajeva javlja se u zemljama u kojima se javlja.

Humani papiloma virusi

HPV virusi su najčešći uzročnici raka. Najčešći su HPV tipovi 16 i 18. Većina slučajeva javlja se u zemljama u kojima se javlja. Većina slučajeva javlja se u zemljama u kojima se javlja.

Ā

Različiti tipovi

Najčešći simptomi

Simptomi se javljaju u različitim oblicima. Najčešći su simptomi koji se javljaju u zemljama u kojima se javlja. Najčešći su simptomi koji se javljaju u zemljama u kojima se javlja.

U Srbiji su dnevni

Prema najnovijim podacima, dnevni broj slučajeva raste. Najčešći su slučajevi koji se javljaju u zemljama u kojima se javlja. Najčešći su slučajevi koji se javljaju u zemljama u kojima se javlja.

Različiti tipovi

Prema najnovijim podacima, različiti tipovi se javljaju u različitim oblicima. Najčešći su tipovi koji se javljaju u zemljama u kojima se javlja. Najčešći su tipovi koji se javljaju u zemljama u kojima se javlja.

Priloga

Na osnovu podataka iz SZDŽ, trideset procenata stanovnika Vranja koji su mlađi od pedeset godina su bili uključeni u istraživanje. Učesnici istraživanja su bili uključeni u prilikama u iznosu od 1,16 miliona dinara.

^

Izvor: www.batut.org.rs

^

^

^